

ORADEA-MARE (NAGYVARAD)
 Dumineca 31 Maiu st. v.
 12 Juniu st. n.

Va esi joi'a si duminică'a.
 Redacțiunea în
 Közép-utczá nr. 395.

Nr. 41.

ANUL XVII.
 1881.

Prețul pe un an 10 fl.
 Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
 de an 2 fl. 70 cr.
 Pentru Români'a 2 galbeni.

Principesa Ștefania

socia mostenitorului de tron Rudolf.

La 10 maiu, precum scrierăm și noi, familia împărătească din Viena a avut o mare serbătoare, căci atunci moștenitorul tronului Rudolf s'a cununat cu aleasa inimei sale.

Principesa Ștefania, juna și candida soția a junelui moștenitor al tronului, fiica a două a regelui Belgiei, numai după cununie a împlinit anul al 17-le al etății sale.

Tot imperiul a întimpinat-o cu simpatie, căci e fiica unui rege liberal, vine dar cu o moștenire plăcută pentru poporele acestei monarhii.

S'a arangiat mari serbări la Viena, unde a tramis reprezentanți toate curțile Europei și toate țerile monarhiei; s'a continuat acele festivități în Budapesta, unde s'a reprezentat țerile de corón'a Ungariei; și în momentul presinte juna parechie se află în Praga, unde boemii pregătiră cele mai mari ovațiuni. Pretotindene bucurie și veselie. Din asta voim să ne luăm și noi partea noastră. Ca cronicari fideli venim să ilustrăm paginile foii noastre cu eroii acestor festivități.

Am publicat și an portretul ei, dar acuma, după o fotografia mai nouă, il presintăm de nou cetitorilor nostri, căci portretul acesta e nu numai mai nou, dar și mai fidel decât cel din anul trecut.

Cu alta ocașiune vom publică și portretul mirelui, asemenea după o fotografiă mai nouă. Acuma am voit să dăm întâiatate miresei.

Principesa Ștefania

socia mostenitorului de tron Rudolf.

I. H.

Ducesa Paluchin.

Într'o ți de toamnă, des de diminătă,
Când îți pare somnul mult mai delicat,
Urbea Petropolei vechie și măreță
În al tobei sunet trist s'a deșteptat.

Din lovirea scurtă, însă regulată,
Ori ce om cu minte lesne pricepea,
Cumcă o ființă își ieia astădată
Pentru a sa culpă, o pedepsă grea.

În vestminte albe propășia-o muiere,
Între elebardii puși în șir pătrat;
Fața ei marșă deșteptă durere
Chiar și în mulțimea, ce s'a adunat.

Peste n'alți-i umeri, ce cu-a lor albime
Și pe alabastru l'ar fi umilit,
Fălfăia-acum jalnic bucelele sublime
Unui pěr de țină, galbin despletit.

Ochii ei albastrii, plini de vioicune
Măsurau mulțimea celor curioși,
Ma, — 'n acea minută, cu o repejune
Își retrăgeau fața sclavii mult fricoși.

Astă jertfă crudă, ce-o duc la junghiere
În al tobei sunet trist și cu suspin,
Este-o frumuseță rară de muiere,
Tinera ducesă *Olga Paluchin*.

Până eri alaltă, damă încântată
La domneșca curte și 'n veri ce salon;
Un cuvânt din gură-i prefăcea d'odată
Sôrtea unui suflet, în client de tron.

După-a ei zimbire, plină de-influiță,
Cavalerii țerei ne'ncetat vână.
Mai ales, că dama fără audiință
La împărătesa ori și când intră.

Ear acum desculță, merge prin cetate,
În al tobei sunet aspru, uricios,
Și dela-a ei față iute se abate
Veri ce ochiu de prietin lănged și fricos.

Și ce culpă negră a putut fi 'n stare,
Să producă astfel de schimbare grea?
Tinera ducesă, fără cugetare,
S'a scăpat să țină la o soarea,

Cumcă: „în Rusia mare și alésă,
Nu este femeia frumósă ca ea,
Chiar și Catarina mândra-împărătesă,
N'are-atâte grații, n'are nuri așa!”

Nu e pe subt sóre crimă mai fatale,
De cât vêtēmarea celui coronat,
Mai ales când sôrtea află-așa cu cale,
Ca să dea femeiei cărma de bărbat.

Ce-i drept, Catarina trecea la părere
D'o frumuseță rară în al ei pământ; —
Deci ce mulctă aspră merita-o muiere,
Carea-o atinsese cu-așa greu cuvânt?

„Peste alba-i piele, ce-o făcù limbută,
Față cu aceia, căror le-a vorbit,

Să ieia două sute lovituri de cnută
În piața cea mare“, i s'a legiuit;

„Și să i se taie limba cea profană,
Spre-a păzi tăcerea până la mormânt,
Ș'a nu mai atinge pe o Suverană,
Ce c'un semn preface frumșeta 'n pământ;

În fine să fie etern esilată,
Ca o criminare cu fer de grumazi
În munții Siberii, unde nu se-arată
Rața cea de sóre nici véra 'n améđi“.

Ca la-o scenă tristă, ce se face 'n piață,
Cetele de ómeni locul l'aú implut,
Unii din nesimțul inimei de ghiață,
Alții să-și plinescă pofta de veđut.

Un stelagiu se vede colo 'n piața mare,
Și pe el gialatul cu argații sei,
Își așteptă jertfa, plini de nerăbdare,
Ear' mulțimea cască gura sa la ei.

Eată și ducesa între armatură,
Suie scara crudă, fără ajutor,
Pe stelagiu iniéptă încă-o căutătură
Peste curioșă turmă de popor.

Ea, până la urmă a fost de credință,
Că din mii de pretini unul se va afla,
Care prin rugare și prin influiță,
Va păși la curte, spre a se iertă.

Însé ochiu-i ager alt ce nu întâlnește,
De cât vulgul rece, ce s'a adunat,
Ca să fie martor, cum se biciuesce
O ființă belă, pentru-al seu păcat.

În acea minută gâdea se răpede,
Și cu o ruptură în cămașa ei,
Albă și subtire, face, de se vede
Peptul gol de țină, mândrii bobociei.

Simțul de rușine, ce-i se vêtēmase,
O făcù să sbere ca ș'un leú turbat,
Și cu alba-i mână se și apucase
Să-și adune 'n pripă vélul sfârticat.

Înse-un carnefice o și ieia de brată,
Ș'o sucesce astfel, ca p'o penă 'n vânt,
Încât el cu dosul vine spre-a ei față,
Și o ține 'n spate sus dela pământ.

Un moment mai trece, plin de încordare,
Și pěrul feciórei galbin, resfêțat,
Sbóră ca și fulgii, fără de cruțare,
Căci a gâdei mână crudă l'a tăiat.

Acum ieia gialatul biciul de nuiete,
Și cu o mișcare îndērét pășind,
Îl vibréza 'n aer și-l dá peste piele,
Încât veđi pãraie sãngele curgënd.

Olga generósă suferi 'n tăcere
Fiorósă cnută, până la fínit,
Fără-a dá din buze țipet de durere,
Încât ver ce suflet a remas uimit.

Rudele ș'amicii, cei cu influință
La împărătesa și la 'naltui svat,
Mai muiară 'n câtva aspra ei sentință,
Că organul limbei nu i s'a tăiat;

I se ceru însă, să dea legătură,
Cu mâna pe cruce, punând jurământ,
Că 'n a sa viață, n'a lăsa din gură,
Nici chiar spre-inchinare omenesc cuvânt.

Într'o diminetă aspră rēcorōsa,
La pōrta prinsōrei stă o sanie grea;
Pōrta se deschise și *Olga* frumōsă
Cu-un jandarm în urmă, s'aședă în ea.

În ce parte-a lumii, va fi dus'o sōrtea,
Și astfel de cale unde își iea sfērșit,
Ce-o aștepta-acolo, de nu cumva mōrtea?
Respondă la-aceste cei ce-au suferit!

Ma ei tac ca morții, și numai din față,
Din crețele frunței ș'un adânc suspin,
Îți spun a Siberii barbară viață,
Unde-au dus subt pază pe *Olga Paluchin*.

1857.

Andreiu Mureșan.

Valea Rocnei în Transilvania.

— Schițe de călătorie. —

(Urmare.)

Când saū făcut cele d'antăie scrutări minerale în ținutul său revirul minerar dela Rocna, nu avem date positive. Probabilitatea înse dă loc acelei păreri, că băile de argint au fost descoperite încă de anticii romani, pentru că numai avēntul lucrărilor minerari a fost în stare să poporeze această localitate situată la nordul Transilvaniei întru atât de tare, cât se numere până la 40,000 de locuitori; numai însemnatarea acestui raun de venit și de avuție a putut îndemna și pe vechii romani să așeze aci Ruconiul antic, de orece pe acele timpuri nu se putea consideră ca ore-care punct strategic, pentru că Maramureșul și Bucovina erau sub potestatea lor și scim din istorie, că romanii își întariu de regulă numai confinile imperiului și pe acolo aveau așa numitele castru stative, cari erau aședate în partea nord-ostică a Daciei la Areobadara, Triphulum, Patrodava, Carsidava și Petrodava în regiunea Tyrascalului său a Dniesterului de astăzi, la a cărui vērșare în Pontul Euxin său a mării negre se află castrul cel mare dela Sinus Sagaricus.

Poporul Albocensii fiind strimtorat în teritoriul Bucovinei de astăzi, nu eră capabil să împrumute ore care numer din al său și să-l deie Bielphiilor, vechii locuitori ai ținutului din Valea Rocnei, și pe această cale să marēasca populațiunea cetății vecine a Ruconiului, de și se pōte presupune că aceea a existat ca cetate încă înainte de venirea Romanilor, pentru că Albocensii cu Bielphiu erau pururea în cērtă.

Ca probă în privința această pot servi murii cei anticii și probabilmente dacici cu cari se vede că au fost închis ramul Someșului ce vine din direcțiunea nord-ostică dela Rocna nouă, adecă cu ajutorul cărora s'a închis comunicațiunea pe această vale cu poporul de peste munți adecă cu Albocensii.

Ori care ipotesă s'ar luă de probabilă, numai atâta putem constată în privința lucrărilor minerare în revirul Rocnei, că pe la începutul seclului al 13-a începând din Rocna ca centru în partea septemtrională, meridio-

nală și occidentală, s'au lucrat băile dela Rocna într'o estensiune cam de 40 kilometrii pătrați, pentru că cunicile (Stollen) cele vechi se află mai la totă ocasiunea și la ori și care desgropare nouă, precum și scorburările cele parasite ne dau probă în privința această, ba pe timpul invasiunii mongolice cu puțini ani înainte de aceea s'au scos din băile de argint dela Rocna la 2000 de centenare de argint.

Cine a continuat lucrările minerari până la 1720, datele cari le avem a mână, nu ne dau nici o deslucire.

Pe la acest timp înse erariul a început scrutări noue, atent pentru a scōte argint cât și plumb și fier, pentru că până acilea numai privații se mai ocupau cu lucrul mineral său băișagul.

La 1767 aflăm trei băi lucrându-se din partea erariului, dar numai cu 87 de baiași și oficiul montan eră aședat în Bistrița, iēr în Rocna eră numai un îngriitor subaltern, și pe la 1770 au încetat tōte lucrările din partea erariului, pentru că oficiile montane de atunci relaționase că postățile de benedicție s'arū fi stors cu totul.

Pe lângă tōte aceste treptat cu lucrările minerare subterane au existat pe tōtă valea Someșului și o companie de spelători de aur, care portă numărul 12, între celelalte companii de spelători de aur din Transilvania, și comandantul său șeful acestor spelători avea reședința în Poieni, o comună mică situată pe riul Cibleş din sus de Zagra.

Șeful acestei companii eră pe la 1830 Vasile Roșca și după dēnsul a urmat Jancul Podoba și Petrea Cucitariul, care a cașut în 1848, în batalia dela Vajda Szent Ioan, fiind unul dintre calareții cei mai bravi de sub comanda tatalui meu.

Pe timpul când se lucră băile dela Rocna, adecă înainte de militarizarea districtului din valea Rocnei, aflăm ca pe proprietarul cel mai mare de băi pe Pruneș și pe Ștefan Porcu, probabil antecesorul său stramoșul familiei de astăzi Porțius, pentru că Florian Porcius cavalerul și vice-capitanul fostului district al Naseudului, pe când studia în Viena, portă dupa cum îmi spunea tatal meu numele „Porcus“ din care vieneșii, ca ômeni fideli ce sânt, facură Porcius, de orece sună cu mult mai frumos și ne amintesece, că arū fi descendentul cel adeverat a lui Porcia dela vechii romani.

Fiă cum va fi, cred că dl vice-capitan cavalerul de Porcius, pentru care pastrez onorațiunea cea mai perfectă, nu-mi va face nici o imputare, pentru că mi-am permis această geneologia, de orece i servesece lui și națiunii române spre onōre, că un român eră pe acele timpuri proprietar mare de băi.

Mai târdiu s'a incubat ca proprietar de băi un așa numit Deschany, din ținutul cetăților hanzenie (Hansenstädte) și dela această a primit erariul trei din patru părți a proprietății montanistice dela Rocna.

Teritoriul din Valea Someșului, fiind — dupa cum ne dovedese diploma regelui Matea Corvin, datată din Buda Sabbato primo post Octavos sacratissimi corporis Christi Anno 1475 — proprietatea universilor români din districtul Valea Rocnei, nu mai încape nici o îndoielă, că proprietățile montane arū fi venit pe altă cale în mâinile erariului de cât pe basa unui contrast de „emptio venditio“, adecă pe temeiul unui drept, întru a cărui margini a negoția eră iertat ori și căror persoane libere din patria noastră, și nici de cum pe acea cale că sașii dela Bistrița l'arū fi vëndut pe temeiul ver unui jus dominale care nu l'au avut nici odată.

Vasilie Bașota.

(Va urmă.)

S A L O N

Calindarul septemănei.

Ziua sept.	st. n.		Numele sântilor și serbatorile.	Sorele resare		Sorele apune
	st. v.	st. n.				
Duminica	31	12	(†) Pogor S. Duch.	4	5	7 55
Luni	1	13	(†) S. Muc. Iustin.	4	5	7 55
Marti	2	14	(†) P. Nichifor Pat.	4	5	7 55
Mercuri	3	15	Muc. Lucian.	4	5	7 55
Joi	4	16	S. P. Mitrofan.	4	4	7 56
Vineri	5	17	SS. M. Doroteu Ep.	4	4	7 56
Sâmbeta	6	18	Cuv. P. Visarion.	4	4	7 56

O scrisoare a dlui V. Alecsandri.

Iasi 1881 maiu 4/16.

Amice Domnule Vulcanu!

Este apröpe un an, de când ilustrul Bard, cel mai dulce și mai nemuritor poet al Romänilor, Vasile Alecsandri, mi-a făcut distinsul onor, adresându-mi măgulitorul respuns ce urmözä mai jos, la o epistolä a mea, care, între altele vorbiä despre tabloul Gintei Latine, lucrat cu atäta artä și talent de stimabilul meu amic pictorul Petru Verussi.

Ingeniösa inspirațiune a domnului Verussi a fost pöte singura causä care m'a incurajat în îndraznela de a scrie și tot-odatä fericitul meu onor de a primi frumosul respuns autograf din partea marelui poet.

Fără a mai prelungi comentarii prisoselnice, me grabesc a ve comunica pentru moment numai epistola ce urmözä mai jos, pastrându-mi nespusa placere ca se descriu mai întins cu un viitor prilej öre care memorii despre acele amintiri dulci și pururea vii, trezite de marele poet și care mi-au ramas ca o sfântä moștenire odatä cu numele ce port, dela iubitul și neuitatul meu parinte.

Primiți etc.

Petru V. Grigoriu.

*

Mircesci 16 aug. 1880.

„Domnul meu,

„Scrisörea dvösträ mi-a produs o indoitä multä-mire aducându-mi döue vești interesante și plăcute: una despre nöua lucrare artisticä a domnului pictor Petru Verussi și ceealaltä despre ocupațiile dvösträ literare.

„Cunoscând talentul dlui Verussi, sânt convins, că penelul seü a reușit a încoronä fruntea Gintei Latine cu nöue raze luminöse și că tabloul seü va atrage lauda cunoscătorilor. Sânt mult doritor de a-l admirä și sper că în curënd, venind la Iași, voiü avé acözä multä-mire. Pän'atunci inse ve rog së arätați dlui Verussi complimentele mele sincere pentru alegerea subiectului seu.

„Cät pentru dvösträ, domnul meu, ve mărturisese că mi-ați atras de mult atențiunea prin încercările poetice apärate în „Convorbirile Literare“, întreprindënd lucrarea dificilä de a traduce în limba romänä cele mai frumoșe poesii din comöra Parnasului frances.

„Ați probat prin mladierea versurilor, că sünteți poet și că veți puté ori-cänd së ve luați sborul cu propriile vöstre aripi în regiunile Idealului.

„Curaj, dar, domnul meu, căci decä e penibilä lupta pentru esistența ñilnicä, Cultul frumosului și Poezia sânt pentru luptător cei mai dulci mângaietori și cei mai nobili sprijinitori în vietzä!...

„Numele ce purtați imi este cunoscut nu numai prin scrierile dvösträ, dar și prin multe și scumpe

amintiri din copilarie și din junie. Bunul dvösträ au fost amic cu parintele meu și au șeüt ani mulți în casa nösträ. Imi place dar de a vedé pe unul din nepöții sei aspiränd la dobändirea renumelui ce-l va capetzä negreșit prin perseveranța și iubire de glorie naționalä!

„Al dvösträ devotat servitor,

V. Alecsandri.“

Statutele

Reuniunii femeilor romäne din Sibiu.

Scopul.

§. 1.

Scopul Reuniunii este: înființarea unui institut român de creștere pentru fete, împreunat cu internat, în Sibiu.

Începutul se va face prin deschiderea unui internat, cât de modest, care se va perfecțiunä succesiv, după puteri.

Îer pe cât timp Reuniunea nu va avé nici institutul seü de creștere, nici internat, i va fi permis a sucurge cu ajutorul seü material și moral la susținerea altui institut român de asemenea naturä din loc; în acest cas inse își rezervä și dreptul de supraveghiere și conducere în cât privește igiena și instrucțiunea în lucrurile de mână și economia de casä.

Membri.

§. 2.

Reuniunea se compune din: membri fondatori, pe vietzä, ordinari, ajutători și onorari.

§. 3.

1) Membru fondator este: fiä-care femeia romänä, care contribuie odatä pentru tot-de-una un capital de 50 fl.

2) Membru pe vietzä este: fiä-care femeia romänä, care contribuie odatä pentru tot-de-una un capital de 20 fl.

3) Membru ordinar este: fiä-care femeia romänä, care contribuie la an o taxä de 2 fl.

4) Membru ajutator este: fiä-care bärbat român, care contribuie odatä pentru tot-de-una cel puțin un capital de 20 fl., seü, la an, cel puțin, o taxä de 2 fl. și, fiä-care femeia romänä, care contribuie mai puțin de atäta.

5) Membru onorar este: fiä-care individ pe care adunarea generala il proclamä de atare.

Taxa de membru ordinar și ajutator se raspunde deodatä înainte pe un an.

§. 4.

Receperea de membri fondatori, pe vietzä, ordinari și ajutători se efectueșce prin comitet, pe basa unei declarațiuni, subscrisä de cel ce voiesce së deviazä membru, ier membri onorari se denumesc prin adunarea generalä.

Membri esteri pot fi numai onorari și numai cu incuviințarea prealabilä a ministerului de interne.

§. 5.

Drepturile membrilor sânt:

a) fiä-care membru capetzä statutele Reuniunii, și raporturile anuali;

b) participä la adunările generali și anume: membri fondatori, pe vietzä și ordinari cu vot decisiv, ier ceilalți cu vot consultativ.

§. 6.

Calitățile de membru al Reuniunii inceta:

a) prin mörte;

b) prin nerespunderea taxei anuali.

Fondul.

§. 7.

Fondul Reuniunii se formezä:

- a) din contribuiriile membrilor Reuniunii de toate categoriile;
- b) din veniturile petrecerilor, concertelor, prelegerilor, sortiturilor și expozitiunilor, ce se vor aranja în favorul Reuniunii;
- c) din ereditățile, legatele și donurile, ce i-se vor face;
- d) din colectele, ce se vor întreprinde în favorul ei.

§. 8.

Capitalul respuns prin membri fondatori, pe viață și ajutatori, apoi sumele intrate din eredități și legate formează fondul inalienabil al Reuniunii.

Tote cele-lalte venituri, precum și 80% din interesele fondului inalienabil, se pot întrebuința spre acoperirea lipselor curente ale Reuniunii, 20% înse din interesele fondului se capitalizează și adaugă la fond în fiecare an, până când fondul va ajunge la cifra de 100,000 fl. (una suta mii), de aci încolo se pot întrebuința toate interesele fondului spre acoperirea lipselor curente.

§. 9.

Din restul neîntrebuințat al veniturilor menite pentru acoperirea lipselor curente se va forma un fond separat care, în caz de necesitate, se poate întrebuința întreg într-o realizarea scopului Reuniunii.

§. 10.

Averea Reuniunii se poate eloca:

- a) în efecte de valoare notate la bursă;
- b) prin depunere spre fructificare la institute de bani, recunoscute de solide;
- c) în realități numai de acele, cari se recer spre realizarea scopului Reuniunii.

Conducerea.

§. 11.

Afacerile Reuniunii se conduc:

- a) prin adunarea generală;
- b) prin comitet;
- c) prin presidiu.

Adunarea generală.

§. 12.

Adunarea generală se convoca din partea presidiului Reuniunii prin o invitare publicata cel puțin cu 3, resp. 15 zile înainte (§. 15) în „Telegraful Român” din Sibiu; iar, când acest ziar n'ar mai exista, în alt organ de publicitate, ce l'ar destina adunarea generală spre acest scop.

§. 13.

Adunarea generală este ordinară și estra-ordinară. Cea ordinară se va ține de două ori pe an și anume una în luna lui februarie, alta în luna lui octombrie.

La cea din februarie, afară de alte obiecte, în tot cazul, are să urmeze reviziunea raționinilor anului trecut, iar la cea din octombrie staverirea bugetului pe anul viitor.

Adunarea estra-ordinară se poate convoca numai în cazuri urgente și de mare însemnatate după deciziunea comitetului său la cererea scrisă și motivată a cel puțin 20 de membri cu vot decisiv ai Reuniunii.

§. 14.

Conclusele adunării generale, afară de cele prevedute în §. 11, se ia cu majoritatea voturilor celor prezenți.

Modul votării se va norma prin regulamentul afacerilor interne.

§. 15.

Alegerile se efectuează prin votare secretă cu majoritate relativă de voturi.

Conclusele referitoare la modificarea statutelor și la

desființarea Reuniunii înse trebuie să întrunescă două terțialități a voturilor tuturor membrilor fondatori, pe viață și ordinari.

Un asemenea conclud numai atunci are valoare, decât obiectul a fost indicat în invitare, și decât adunarea a fost convocată cel puțin cu 15 zile înainte.

Decă la prima adunare nu se pot întruni două terțialități de voturi, în restimp de 30 zile se conchiamă altă adunare generală estra-ordinară eschisiv pentru acest scop, în care, apoi, se decide cu majoritatea absolută a voturilor celor prezenți.

§. 16.

Agendele adunării generale sunt:

- a) alegerea comitetului și bărbaților de încredere;
- b) reviziunea raționinilor și darea absoluturului;
- c) staverirea bugetului;
- d) modificarea statutelor;
- e) desființarea Reuniunii;
- f) pertractarea obiectelor subșternute din partea comitetului, sau a propunerilor din partea membrilor;
- g) punerea în lucrare a scopului Reuniunii;
- h) staverirea regulamentului afacerilor interne ale Reuniunii, și
- i) denumirea membrilor onorari.

§. 17.

Autenticarea procesului verbal al adunării generale, decât nu se poate numai decât în aceeași ședință, se va efectui printr-o comisiune, ce va consta din președință, secretar, și din trei membri aleși din cas în cas.

Comitetul.

§. 18.

Comitetul se alege pe un period de trei ani și se compune din 12 femei cu vot decisiv și 4 bărbați de încredere cu vot consultativ.

§. 19.

De membru al comitetului se poate alege ori-care femeia română, care este membru fondator, pe viață, ordinar sau onorar al Reuniunii cu locuința în Sibiu, iar de bărbat de încredere ori-care bărbat român cu locuința în Sibiu, care este membru ajutor sau onorar al Reuniunii.

§. 20.

Comitetul ține câte o ședință ordinară pe lună.

Se pot ține înse și ședințe estra-ordinari de câte ori va cere necesitatea constatată prin președință sau prin 4 membri ai comitetului.

Concluse valide se pot aduce cu majoritatea absolută a voturilor prezenți și numai decât, afară de președință, sunt de față cel puțin 6 membri.

Ședințele se convoca de către președinta prin invitare înmănată fiecărui membru cel puțin cu 3 zile înainte.

§. 21.

Agendele comitetului sunt:

- a) alegerea președintei și a vice-președintei din sinul său;
- b) alegerea secretarului și cassierului dintre bărbații membri ajutatori și onorari ai Reuniunii;
- c) receperea membrilor fondatori, pe viață, ordinari și ajutatori;
- d) asigurarea eroğațiunilor la cassă;
- e) administrarea averii Reuniunii;
- f) îngrijirea de înmulțirea averii Reuniunii prin arangiarea de petreceri, concerte, prelegeri, sortituri, expozitii, colecte și alte mijloace cuviincioase;
- g) efectuarea concluserilor adunării generale;
- h) compunerea și subșternerea la adunarea generală a proiectelor referitoare la punerea în lucrare, la dezvoltarea și înaintarea scopului Reuniunii;
- i) esaminarea raționinilor cassierului, și prevedute

cu subscrierile sale, subșternerea lor la adunarea generală;

k) compunerea proiectului de budget și subșternerea lui la adunarea generală, și

l) ficsarea termenului convocării adunării generale ordinare și estra-ordinare.

§. 22.

Autenticarea procesului verbal al ședinței comitetului, decât nu se poate numai de cât în aceeași ședință, se va efectui în proxima ședință a comitetului.

Oficialii.

§. 23.

Oficialii Reuniunii sânt:

a) președinta și vice-președinta;

b) cassierul;

c) secretarul.

Toți se aleg pe trei ani și se pot realege.

Tote afacerile oficialilor se îndeplinesc gratuit.

§. 24.

Președinta

a) convocă și conduce adunările generale și ședințele comitetului;

b) supraveghează executarea concluzelor adunării generale și a comitetului;

c) reprezintă Reuniunea în afară;

d) dispune în interesul Reuniunii în toate casurile nereservate pentru adunarea generală și pentru comitet;

e) revede din când în când cassa Reuniunii.

Vice-președinta substituie pe președintă în toate cașurile de absentă, împiedecare și morțe.

§. 25.

Cassierul poartă exact rațiociniile Reuniunii și le subșterne comitetului pentru examinare și subșternere la adunarea generală.

Îngrigesce de încassarea punctuală a competențelor Reuniunii, conform instrucțiunii primite de la comitet.

Raportază la fiă-care pătrar de an despre starea cassei.

Ori când i se cere din partea președintei și a comisiunii comitetului, arată toate valorile Reuniunii și starea cassei, și cu un cuvânt, are a se acomoda strins dispozițiilor cuprinse în concluzele comitetului și în regulamentul afacerilor interne.

§. 26.

Secretarul împlinesce toate afacerile scripturistice ale Reuniunii și duce procesele verbale ale adunărilor generale și a ședințelor comitetului.

Dispozițiuni generali.

§. 27.

Reuniunea și institutul ce-l va înființa, respective subvenționează ea, se pune sub patronatul metropolitului român gr. or. din Sibiu, respective locoțiitorului său legal, căruia, între marginile legilor de instrucțiune publică, i compete și dreptul de supra-inspecțiune.

§. 28.

Planul de învățământ al institutului, ce se va înființa, se va subșterne prealabil la Ministerul reg. de culte și instrucțiune publică, conform dispozițiilor legilor de instrucțiune; iar dreptul de supraveghiere al statului, basat pe legile de instrucțiune, se va exercita asupra institutului Reuniunii prin inspectorul reg. de școle.

§. 29.

Actele oficiale ale Reuniunii trebuie să fiă proveđute cu subscrierea președintei și a secretarului.

§. 30.

Afară de evenimente estra-ordinari și nepreveđute numai în acel cas se poate desființa Reuniunea decât numărul membrilor ei fondatori, pe viața și ordinari s'ar reduce sub 12.

Desființarea ei are să se decidă prin adunarea generală, iar averea se va predă în administrațiunea metropoliei române gr. or. din Sibiu, cu acea restringere ca în prima linie, numai spre scopul indicat în aceste statute, și neputându-se realiza acela, numai spre scopuri culturale române se o potă întrebuiința.

§. 31.

Concluzele referitoare la modificarea statutelor precum, eventual, în cazul desființării Reuniunii și cele referitoare la predarea averii ei, înainte de efectuare se vor subșterne ministrului de interne.

§. 32.

În cazul când Reuniunea s'ar abate dela scopul precizat în aceste statute în cât, prin continuarea activității ulterioare, s'ar periclită statul său interesele materiale ale membrilor ei, guvernul va fi îndreptățit să suspende activitatea Reuniunii și să ordone investigațiune normală, iar, după terminarea investigațiunii, conform rezultatului aceleia, a îndatoră Reuniunea la ce mai exactă respectare a statutelor său a o desființa.

Sibiu, 7 martie 1881.

Anna Moga m. p.
secretara.

Maria Cosma m. p.
președintă int.

20,119 szám.

Láttá a magyar királyi belügyminiszter.

Budapesten 1881 évi, május hó 4.

a miniszter helyett

L. S.

Prónay m. p.
államtitkár.

Literatura și arte.

Ortografia Academiei și „Familia“. În nrl trecut încheiarăm raporturile noastre dela sesiunea din anul curent a Academiei Române: tot atunci reproducuserăm și regulile ortografiei române votate de Academia noastră. Noi am declarat încă în anul trecut, că această ortografie nu ne mulțamesce, căci ea nu ține cont de imbinarea ambelor sisteme ortografice și astfel nu ne indică o cale de mijloc. Cu toate aceste, spre a ușora o apropiare, încă atunci facurăm niște concesii și adoptarăm în ortografia acestei foi unele din regulile votate. Astăzi, după ce Academia a încheiat desbaterea în cestiunea ortografică, și, cel puțin pe câtva timp, a statorit principiile conducătoare, de și acele nu ne convin toate, ne aplecăm judecării supremului nostru arcopag literar, și considerând că presa din România și pân'acuma s'aservit de această ortografie, considerând că ea și la noi ocupă din ce în ce teren mai mare, și în sine considerând că această ortografie s'a introdus obligator în toate școlile și cărțile didactice din România și în multe dincoici de Carpați: pentru principiul de unitate, adoptăm și noi în scrierea acestei foi ortografia vctată de Academia Română, rezervându-ni totuși unele concesii etimologice și de însemnare a accentului.

Poesia din nr. presinte este reproducă din a doua edițiune a culegerii din poesile laureatului Andreiu Mureșan. Acesta edițiune este completată cu câteva poesii, cari nu se află reproduce în edițiunea primă; una din acele este și „Ducea Paluchin“, pe care o retiparăm noi cu asta ocașiune. Însemnăm de nou, că prețul acestei cărți este 1 fl. 50 cr.

O carte magiară despre Alecsandri. Dl Petru Dulf a publicat la Cluș în limba magiară un studiu despre activitatea literară a dlui V. Alecsandri. („Alexandri működése a román irodalom terén“.) Acest studiu, precum aflăm, este o tesă de doctorat ce autorul face la universitatea de acolo; ietă și cauza pentru care s'a scris în limba magiară. Dl Dulf a adunat în această lucrare cu multă diligență mai tot ce s'a scris în literatura română și straină despre Alecsandri pro și contra,

intru atâta, în cât abiă i remâne loc și pentru exprimarea parerilor sale proprie. Publicul unguresc, dar și cel românesc care scie unguresce, va gasi o lectură interesantă în această carte, care se află de vîndare la autorul în Cluș, cu prețul de 1 fl. 20 cr.

Biserica și scôla.

Esamenele școlare în școlile rurale din diecesa Orădiu-mari se vor începe în septemăna viitoare, și, decă ni se va raportă, vom publica bucurosi rezultatele lor. De ocamdată însemnăm, că examenul în comuna Groși, de pe valea Crișului repede, se va ține la 26 l. c.

Gimnasiul din Beiuș. II *Publicatiune* despre contribuiri înscrise la comitetul beiușan în favoarea gimnasiului gr. c. român de Beiuș. (Continuare.) Petru A. Vlăssă, v.-protopop Indol dela: Reverința sa 1 fl., Ioan Muntean, Sacel 1 fl., Samson Rațiu, Turda 1 fl., Petru Suciu, Iara inf. 1 fl., biserica gr. c. a Pocegei 1 fl., Nicolau Rusdea preot gr. c. Pocega 50 cr., Ștefan Hossu, preot gr. c. Silvaș 50 cr., Ioan Molnár, propriet. Silvaș 1 fl., cineva 13 cr., Vasiliu Hossu preot Selnopi 50 cr., Demetriu Vutca preot 50 cr., Ioan Morariu preot Bicalet 50 cr., Ioan Somoela preot Cacova 50 cr., Tillofciu, Bacsora 50 cr., Ioan Marcu, Muntele Bacsorei 50 cr., Daniel Cremenea Segagia 50 cr., Ioan Pastila, Belcora 50 cr., Iacob Bordanu, Hasmas 50 cr., Demetriu Bota, Scus 50 cr., Ioan Nicola, Salceia 50 cr., Titu Farcașan, Hașdate 50 cr., Vasiliu Farcașan Hașdate 50 cr., Barlea Parteniu, docente Hașdate 50 cr. La olalta 14 fl. 13 cr. — Nicolau Secașan, paroc gr. c. Sillas, dela: Reverința sa 2 fl. 20 cr., Adam Mihailovicu jude reg. Buziaș 1 fl., At. Alexi, avocat Buziaș 1 fl. La olalta 4 fl. 20 cr. (Va urmă.)

C e e n o u ?

Seiri personale. *Generalul Leonida Pop* este designat a înlocui pe generalul Beck în postul de adjutant general al doile și șef al cabinetului militar al imperatorului. — *Pr. Ssa Mihaiu Pavel*, episcopul diecesei oradane, a plecat marți la moșia sa Slatina din Maramureș, unde va petrece mai multe zile. — *Dl Ioan Pop* de Galați a făcut zilele trecute censura de avocat în Mureș-Oșorhei. — *Dl Vasilie Lesianu* profesor la gimnasiul din Beiuș în sâmbeta trecută a făcut la universitatea din Cluș censura de profesor din istorie și geografie.

Dieta s'a convocat pe 24 septembrie. Alegerile în Biharia vor fi în 25 l. c. În comitatul Sătmăre României au ținut conferință în Seini și au candidat pentru cercul Mediașului pe dl Ioan Pop avocat în Sătmăre. În cercul Brad, fostul comitat Zarand, s'a candidat dl Sigismund Borlea. În Luș la 14 l. c. se va ține conferință pentru candidare de deputatul național.

Esposițiunea din Sibiu. Primim din Sibiu următoarele șire: De câteva zile se colportază pe aici o scire foarte curiosă, nu atât neprobabilă pe cât de absurdă. Se dice, că parințescul guvern din Budapesta ar avé de cuget să oprască esposițiunea română din august. Ar fi horibil decă s'ar gasi și într-o manifestare atât de nevinovată și salutară motivul de periclitarea statului maghiar. Se pretează, că asemenea esposiție nu cade în cadrul statutelor „Asociațiunii”. Ce însemnă dar, după conceptul guvernamental, cuvântul „cultura”? Ne obținem dela alte comentare, de și: „omnia jam fiunt...”

Afacerea cu stégul unguresc din Brașov s'a terminat. Acusatul a fost studentul român de cl. VI. Budac, căruia i s'a și intentat proces. Acest proces s'a pertractat în 21 maiu la judecătoria regésea din Brașov,

dar acusatul fu achitat de invinuirea de a fi comis transgresiune; chiar de ar fi fost încercarea să se comită, legea pedepsește numai faptul complinit, nici decă înse încercarea de a comite faptul. Procurorul a apelat. Judecatorul la care s'a pertractat acest proces și care a adus sentința, este dl Iosif Pop, unul din cei mai buni juristi din Transilvania.

Petrecere de veră. Junimea studiosă dela gimnasiul din Blaș va arangia la 18 junie o petrecere de veră în bercul mitropolitan. Decă timpul nu va fi favorabil, petrecerea se va ține în sala otelului Național din Blaș.

Br. Uchatius, comandantul arsenalului c. i. din Viena, inventatorul tunurilor de bronz-otel, s'a impușcat cu un revolver sâmbetă după mieșădi la trei ore în locuința sa din Viena. Causa acestei sinucideri se dice a fi, că invențiunea lui nu a reeșit deplin, că adeca comisiunea n'a gasit destul de tare bronzul-de-otel pentru tunurile mari, și că statul i-ar fi dat de scire, că-și va comandă tunuri din fabrica lui Krup. Uchatius a fost de 70 ani.

O petrecere a corului român din Sibiu. Un cetitor al nostru din Sibiu ni scrie următoarele: Modesta petrecere arangiată ieri în 4 junie de corul „Reuniunii de cântări” a succes foarte bine. Am șis modestă, fiind că petrecerea n'a fost cercetată de un public numeros precum s'ar fi așteptat. Corul a esecutat câteva piese cu mult animo. Petrecerea quasi familiara s'a continuat cu danț până seara la 9 ore.

Ratiociniu despre venitele și spesele dela balul român din Budapesta ținut în 9/21 febr. 1881 în favorul Societății „Petru Maioru”. (Continuare și fine.) Din Vajda-Hunyad, dd. M. Bontescu 2 fl., G. Danila 1 fl. — Din Zernesci, colect. dl N. Penciu, dela dd. N. Penciu 2 fl., N. Goroiu 1 fl., T. Meșian 1 fl. — Din Zilah dl dr. I. Nichita 4 fl., dr. I. Maniu 1 fl. — III. Din România: Majestatea Sa Regele României Carol I 250 lei. — Din București, colect. dl Elia Boșan, dela dd. Elia Boșan 10 fl., V. Stefanescu 1 fl. 50 cr., Av. Iconom 1 fl. 50 cr. Colect. dl Ieremia Circa, dela dd. I. Circa 14 lei, T. Maiorescu, T. Rosetti, T. Petcu câte 10 lei. — Din Iași, colect. dl Petru Suciu, dela dd. T. Ciuperescu, I. Burada, B. S. Logothetidi, G. N. Tacu, C. Lepadat, I. Simonescu, B. Culeun, P. Suciu câte 4 fl. v. a. — Din Botușani, colect. dl dr. C. Aronovicu, dela dd. dr. C. Aronovicu 10 lei, dr. I. Cencorean, St. Stamatescu, G. Metacsa câte 5 lei, A. Christadulo 4 lei, G. Casacincu 2 lei, G. Mazarini 2 lei, I. Miclos 3 lei, I. Pretorian 4 lei, I. Custovich 2 lei, M. Pastia 1 leu, S. Herscoviciu 2 lei, M. Codrian 1 leu, C. Metacsa 3 lei, I. Stoinescu 3 lei, Capitan Stangu 2 lei, V. C. Pompilian 2 lei, dr. A. Stefanovicu 5 lei. — Din Ploesti, dl ingin. Sidor 2 fl. 22 cr. — Din Slatina, colect. dl Demetriu Iovița, dela dd. D. Iovița 17 lei, D. Petrean 5 lei, Chilariski 10 lei, M. Constantinescu 2 lei, I. Isidor 1 leu, I. Lang 2 lei, P. Bucatar 15 lei, Kadelburger 1 leu, V. Mihail Lazar 15 lei, N. Abramovicu 10 lei, I. Stoian 5 lei, A. Talloi 1 leu, Chirișescu 2 lei, V. Georgieviciu 5 lei, Ion Lungu 2 lei, Anonim 5 lei, Badilla 2 lei. Budapesta în 8 maiu 1881 st. n. *Emiliu cav. de Puscariu* v.-preș. com. b. rom. *Dr. G. Creniceanu* cassariul bal. rom.

Necrolog. *Ana Antonescu nasc. Beck*, după un morb greu și îndelungat și-a dat sufletul seș în mâinile creatoriului în anul al 22-lea al vieții, și în al 3-lea al fertcitei sale casatorii în Arad în 5 juniu st. n. la 4 ore după amieșădi; o gelesc: Georgiu și Ana Dogariu ca unchiu și matusă și parinți crescatori, Demetriu Antonescu avocat în Bocșa-montana ca soțiu, Ana, Georgina ca fia, Barbara, Georgiu și Aloisiu Beck ca sora și frați, precum și Iosif Antonescu preot gr. or. cu soția sa Ana ca socrii.

Cronic'a lumei.

Emigrarea mohometanilor. D'odată cu începearea navigațiunii pe Dunăre, au început a trece prin Constanța spre a emigra în Turcia sute de familie mahometane din Bulgaria. Până la 1 mai, ei ajung la cifra de 165 bărbați, 161 cadane și 159 copii; pe când din cei emigrați anul trecut abia s'au întors până acum 20 bărbați, 6 femei și 6 copii. Nu tot astfel se urmăzează în Dobrogea, adaugă „Farul Constanței”; numărul emigraților d'aci în anul acesta nu se știe nici la 20 familii, pe când al celor întorși numai în cele din urmă dece zile este de 97 bărbați, 17 femei și 18 copii.

Ciuma în Mesopotamia. Sciri din Mesopotamia spun că jumătate din locuitorii Nedejefului a părăsit acest oraș din cauza ciumei care ocazională dela 70 până la 100 morți pe zi. A perit aproape a treia parte din totalul populațiunii, adică 3000 oameni din 9000.

O revoluțiune în moda. Un meeting de domne englese, în saloanele ladyi Haberton, la Londra, s'a ocupat cu reformele ce ar trebui introduse în costumele femeilor. Majoritatea s'a pronunțat pentru pantaloni așa cum le poartă turcoiele (șalvarii).

Curioși mai sunt Americanii! Voiesc să dea faliment lunei prin mijlocul să nu mai fiă nopțe. Ieta procedeul noului rival a lui Phoebus, dl V. Spaulding care a propus cetățenilor din Otava să facă din nopțe și prin ajutorul electricității. Se așază 10 stâlpi de o lungime de 200 metri, în capitală, în vârful fiă-căruia se va afla o lanternă înconjurată de lumini electrice. Un imens reflectator va refrange lumina. Mașinele electrice, de puteri extraordinare, vor fi puse în mișcare prin ajutorul vaporului. Nu cer cetățenilor, dice dl Spaulding, nici un ban, ci numai întrebuințarea sistemului meu de luminat în timp de 50 ani. Pentru această ve invit ca în seara de 1 septembrie să nu aprindeți nici o lampă, ci așteptați lumina mea pentru a citi, a lucra și a face tot ce voiți ca și în timpul zilei. Dece dl Spaulding va reuși în afacerea această, nu putem dice de cât că secolul al 19 e cel mai celebru din toate.

Un tren oprit de omiți. Luăm următoarele din „Colonies and India”. A spune, că un tren a fost oprit de omiți, este un fel de înșiră-te mărgărite de Yankee (numele popular ce se dă locuitorilor din Statele-Unite); cu toate aceste un așa lucru (după Rangitikei Advocate) s'a întâmplat în adevăr zilele trecute pe drumul de fer local. În vecinătate de Turakina, Noua Zelandă, un cârd de omiți trecea d'a curmezișul liniei, ducându-se spre o nouă holdă de ovéz, când trenul sosi. Mii de mii din tiritoare veninose fură strivite de roțele mașinii și de odată trenul se oprî. După cercetare se gasi, că roțele mașinei deveniseră așa de unsurose în cât se învertiau fără a înainta, fiind că nu mai puteau prinde la șine. Conducătorul și mașinistul își procurară nisip pe care-l răspândira pe șine și trenul începî ier să mergă. Se observă, că în timpul opririi omițele se urcaseră cu grămada pe mașină și pe vagoni și pe din năuntru și pe din afară.

Sciri straine. *Henric Vieuxtemps*, unul din cei mai renumiți violiniști ai secolului presinte, a murit la Paris în etate de 61 ani. — *Doue comete* s'au descoperit de curând, una de cătra un astronom american la Rochester, alta de cătra Gould în Buenos-Ayres, care se va vedea la noi numai dupa ce va trece equatorul. — *In Irlanda* tulburările iau din ce în ce dimensiuni mai mari; guvernul engles a și dispus ca garnisioanele din Irlanda să se urce la numărul de 30,000. — *La Odessa* asemenea s'au ivit agitări în contra jidovilor, și saă constatat mai multe încercări de otrăvire de copii

jidani. — *In contra tiarului* eră să se faca un atențiune s'a descoperit, și autorii, niște studinți, au fost priinti — *La Madrid* cu ocaziunea festivităților ce s'a facu pentru aniversarea poetului Calderon, ministrul a prezentat Academiei spaniole felicitările școlei române la care Academia espaniolă a respuns cu o telegramă plină de afectuoase mulțămiri în numele său și al poporului spaniol.

Logogrif.

De Sever N. Barbu.

13. 11. 5. 1. 4. 4. 6. 11.	Renunitul postitor.
9. 3. 4. 3. 5. 18. 1.	Oraș în Italia.
14. 1. 15. 19. 21.	Repausatul erou din 48.
13. 12. 4. 20. 17. 8. 1.	Un fluviu în Europa.
5. 12. 11. 19. 14. 14.	Un popor în Orient.
17. 1. 18. 21.	Locul cel divin.
13. 10. 5. 12. 15. 1. 5. 1.	Un munte în Ardeal.
7. 9. 3. 13. 18. 1.	Un regat în Europa.
9. 10. 5. 12. 11. 18. 1.	E un nume femeiesc.
2. 3. 11. 2. 3. 7.	Împarat persic.
1. 7. 18. 1.	O parte a lunei.
1—21.	Numele unui erou

Din trecutul cel mai nou,
Și locul unde traiesce,
Și pământul și-l muncesce.

Terminul de deslegare e 28 iunie. Ca totdeauna, și de asta-dată se va sorti o carte între deslegători.

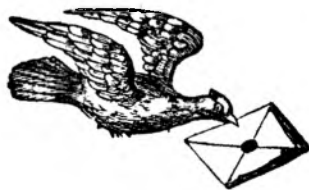
Deslegarea logogrifului din nr. 18: „Amamu, Var, Rusuo, Al, Mili, Unil, In, Aiu, Nam, Cucu, Ursul, Dariu, Epir, Leo, Amat, Vidra, Ilar, Deva, Rip, Avdia”.

Literile inițiale cetite de sus în jos dau numele „Avramu Jancu dela Vidra”; ier literile finale cetite de jos în sus dau cuvintele: „Aperatorulu munților”.

Bine l'au deslegat domnele și domnișorele: Emilia Onciu n. Clavoschi, Eufemia Duma, Amalia Crișanu, Iosefina Popescu, Lucreția Munteanu, Berta Câmpianu, Eufrosina Sanzianu n. Munteanu, Maria Popovicu, Sofia Ardeleanu, Minodora Mieșunescu, Zamfira Popu, Zoe Dimbu, și dnii Emilian Micu, Mihaiu Marcuț și Ioan Strimbeiu.

Premiul l'a câștigat domnișora Zamfira Pop în Brusturi.

Post'a redacțiunii.

Tulcea. Am tot așteptat scrisorile promise. Dece nu ni vei scrie, vom sistă tramitarea ziarului.

Naseud. N'ai primit epistola noastră? Ți-am scris să ni tramiți continuarea.

Amorul infruntat. Nu este de publicat. Nici poesiă.

dar nici limbă.

Iasi. Vor urmă toate, de și nu tocmai în ordinea propusă, căci nu noi dispunem, ci împregturările.

Din cauza serbătorilor sântelor Rusalie numărul viitor al foii noastre va aparé duminică, dar numărul de joi se va suplini mai târziu.

Proprietar, redactor respunzător și editor:

IOSIF VULCANU.